

**Quickscan flora en fauna
Leidsche Rijn Centrum Oost**

Concept, 17 maart 2014

**Quicksan flora en fauna
Leidsche Rijn Centrum Oost**

Concept

Kenmerk R001-1221572XDD-kmi-V01

Verantwoording

Titel	Quickscan flora en fauna Leidsche Rijn Centrum Oost
Opdrachtgever	Gemeente Utrecht
Projectleider	Frank Aarts
Auteur	Daan Dekker
Tweede lezer	Maikel Aragon van den Broeke
Projectnummer	1221572
Aantal pagina's	21 (exclusief bijlagen)
Datum	17 maart 2014
Handtekening	Ontbreekt in verband met digitale versie. Dit rapport is aantoonbaar vrijgegeven.

Colofon

Tauw bv
BU Meten, Inspectie & Advies
Australiëlaan 5
Postbus 3015
3502 GA Utrecht
Telefoon +31 30 28 24 82 4
Fax +31 30 28 89 48 4

Dit document is eigendom van de opdrachtgever en mag door hem worden gebruikt voor het doel waarvoor het is vervaardigd met inachtneming van de rechten die voortvloeien uit de wetgeving op het gebied van het intellectuele eigendom. De auteursrechten van dit document blijven berusten bij Tauw. Kwaliteit en verbetering van product en proces hebben bij Tauw hoge prioriteit. Tauw hanteert daartoe een managementsysteem dat is gecertificeerd dan wel geaccrediteerd volgens:

- NEN-EN-ISO 9001

Concept

Kenmerk R001-1221572XDD-kmi-V01

Inhoud

Verantwoording en colofon	5
1 Inleiding.....	8
1.1 Aanleiding en doel.....	8
1.2 Welke natuurwetgeving is van belang?	8
1.3 Werkwijze	9
1.4 Plangebied en beoogde ontwikkeling.....	10
1.4.1 Uitgangspunten	12
2 Toetsing Flora- en faunawet.....	13
2.1 Hoe beschermt de Flora- en faunawet soorten?	13
2.2 Effecten op aanwezige soorten	14
3 Conclusies en vervolgonderzoek	18
3.1 Vervolg en planning.....	19
4 Literatuur.....	21

1 Inleiding

Dit hoofdstuk bevat achtergrondinformatie over de relevante natuurwetgeving bij dit project, en de wijze van toetsing hieraan.

1.1 Aanleiding en doel

Bij alle ruimtelijke ingrepen en plannen dient aannemelijk gemaakt te worden dat het voornemen uitvoerbaar is. Een inschatting van eventuele belemmeringen op het gebied van natuurbescherming is hier onderdeel van. Al tijdens de planvorming moet daarom inzichtelijk gemaakt worden of er (mogelijk) sprake is van effecten op beschermde natuurwaarden, of er voldoende mogelijkheden zijn om eventuele effecten te voorkomen, mitigeren of compenseren, en of hiervoor een ontheffing- of vergunningsplicht geldt.

In opdracht van Gemeente Utrecht heeft Tauw onderzoek gedaan naar de consequenties van natuurwetgeving voor de ontwikkeling van Leidsche Rijn Centrum Oost en woongebied Overtuin. De beoogde ontwikkelingen en de voor deze toetsing relevante aspecten zijn nader beschreven in paragraaf 1.4.

In deze rapportage wordt antwoord gegeven op de volgende vragen:

- Welke natuurwetgeving is van belang en vormt het kader van deze toetsing?
- In hoeverre is de beoogde ontwikkeling (mogelijk) strijdig met deze wetgeving?
- Welke consequenties zijn daar aan verbonden?
- Wat betekent dit voor de verdere planvorming en uitvoering?

1.2 Welke natuurwetgeving is van belang?

De huidige natuurwetgeving kan worden onderverdeeld in soortbescherming en gebiedsbescherming.

Soortbescherming wordt gewaarborgd door de Flora- en faunawet (hierna Ffw). Deze wet beschermt inheemse dier- en plantensoorten waarbij onderscheid wordt gemaakt in verschillende beschermingscategorieën. Voor alle activiteiten met een mogelijk effect op beschermde planten- en diersoorten is toetsing aan de Ffw noodzakelijk. Als negatieve effecten op soorten mogelijk zijn, en als op basis van een oriënterend veldbezoek of actuele verspreidingsgegevens de aanwezigheid van soorten niet kan worden uitgesloten, is nader onderzoek naar de aanwezigheid van deze soorten noodzakelijk. Dit nadere onderzoek moet leiden tot zekerheid over aanwezigheid zodat eventueel mitigerende of compenserende maatregelen kunnen worden genomen.

ConceptKenmerk R001-1221572XDD-kmi-V01

Gebiedsbescherming wordt gewaarborgd door de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw) en de Wet Ruimtelijke Ordening (Wro). De Nbw beschermt Natura 2000-gebieden en beschermde natuurmonumenten. Voor activiteiten met een mogelijk effect op deze gebieden is toetsing aan de Nbw noodzakelijk. De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een netwerk van natuurgebieden waarmee de biodiversiteit behouden en versterkt wordt. Planten en dieren kunnen zich van het ene naar het andere gebied verplaatsen. Soorten raken hierdoor niet geïsoleerd en hebben dus minder kans op uitsterven. De EHS is planologisch beschermd en opgenomen in de provinciale structuurvisie en bestemmingsplannen van de gemeente. In de EHS geldt het 'nee, tenzij'-principe. Ruimtelijke ingrepen zijn niet toegestaan, behalve als er geen alternatieven zijn. Verder moeten de ontwikkelingen een zwaarwegend maatschappelijk belang hebben. De schadelijke effecten van de activiteit op de natuur moeten bovendien worden gecompenseerd. Het Rijk en de provincies hebben hiervoor samen met gemeenten en maatschappelijke organisaties, spelregels opgesteld.

Een uitgebreide beschrijving van de relevante natuurwetgeving is opgenomen op de website van Tauw (www.tauw.nl/natuurwetgeving).

De afstand van het plangebied tot het meest nabij gelegen deel van de Ecologische hoofdstructuur (EHS) bedraagt circa drie kilometer. Gezien de aard en het lokale karakter van de ingreep worden effecten op de EHS niet verwacht. De afstand van de planlocatie tot het (dichtstbijzijnde) Natura 2000-gebied 'Oostelijke Vechtplassen' bedraagt circa vijf kilometer. Externe (stikstof)effecten op dit gebied kunnen niet op voorhand kunnen worden uitgesloten. Toetsing hiervan wordt echter niet in deze rapportage behandeld. Derhalve is in dit rapport alleen de Ffw van toepassing.

1.3 Werkwijze

De mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten is in eerste instantie bepaald aan de hand van de volgende gegevens:

- Een oriënterend veldbezoek op 24 februari 2014
- Regionale en landelijke verspreidingsatlassen en –data
- Gegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)
- Eerder onderzoek van Tauw in het plangebied en in de directe omgeving (Straates, 2013)

Op basis van verschillende literatuurbronnen is bekeken welke beschermde soorten in of in de omgeving van het plangebied voorkomen. Vervolgens is tijdens het oriënterende veldbezoek gecontroleerd in hoeverre soorten daadwerkelijk in het plangebied kunnen voorkomen of in hoeverre de locatie voldoet aan de eisen die deze soorten aan hun leefomgeving stellen. Dit heeft geresulteerd in een overzicht van de soorten die daadwerkelijk in of nabij de planlocatie verwacht worden. Getoetst is uiteindelijk of het beoogde voornemen een effect kan hebben op deze beschermde soort(en).

Bij ecologische veldwerkzaamheden is een volledige garantie over de aanwezige soorten niet te geven. Door de inzet van ter zake kundige ecologen en landelijk geaccepteerde onderzoeksmethodes wordt onze onderzoekskwaliteit zoveel mogelijk gewaarborgd. Mede in dit kader is Tauw aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus, een samenwerkingsverband van adviesbureaus die ecologisch advieswerk geven en ecologisch onderzoek verrichten, opgericht met als doel de kwaliteit van ecologische advisering te verbeteren.

1.4 Plangebied en beoogde ontwikkeling

Figuur 1.1 geeft de locatie en begrenzing van het plangebied weer. Het plangebied behelst Leidsche Rijn Centrum oost en deelgebied Overtuin in de stad Utrecht. Het wordt begrensd door de tunnel(overkapping) van de snelweg A2, Amsterdam Rijnkanaal (ARK), spoorbaan en deelgebied Leeuwesteyn Noord. In de huidige situatie zijn de volgende gebouwen aanwezig: Stadswerf RoodNoot (oranje kader in figuur), Oude Vleutenseweg 2 (gele kader in figuur), Ketenpark en opslagterrein (blauwe kader in figuur), Vredenburg Leidsche Rijn (groene kader in figuur). Het overige terrein bestaat uit infrastructuur, parkeerplaatsen, ruige groenstroken en een groot grasveld.

Concept

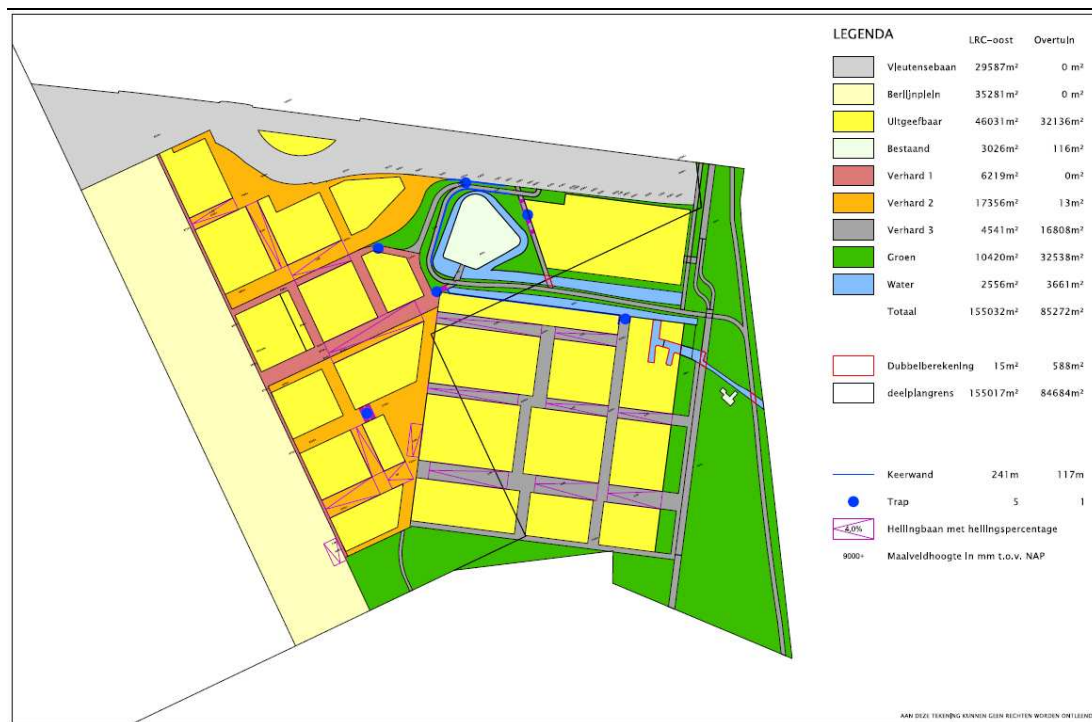
Kenmerk R001-1221572XDD-kmi-V01

Figuur 1.1 Ligging plangebied (globaal begrensd).
Beoogde ontwikkeling

Leidsche Rijn Centrum-Oost en deelgebied Overtuin worden onderdeel van het Leidsche Rijn Centrum, het tweede stadscentrum van Utrecht. Het gebied krijgt een stedelijk en multifunctioneel karakter. Het gebied rondom de snelweg A2, dat de nieuwbouw van Leidsche Rijn verbindt met de bestaande stad is een element met vrij grote hoogteverschillen. Dit komt door de overkapping van de A2 die acht meter boven het maaiveld ligt waardoor een heuvel ontstaat. Het deelgebied Overtuin ligt daarom acht meter lager dan het direct aangrenzende centrum. Voor deze wijk wordt gedacht aan een open, groene opzet, bijvoorbeeld met enkele woontorens.

Concept

Kenmerk R001-1221572XDD-kmi-V01

Figuur 1.2 Toekomstig ruimtegebruik Leidsche Rijn Centrum Oost & Overtuin.

Door de voorgenomen ontwikkeling kunnen de volgende effecten optreden op ecologische waarden:

Tijdelijke effecten door:

- Geluid en trillingen bij grondwerken
- Geluid en trillingen door bouwwerkzaamheden
- Verstoring in de watergangen tijdens het schonen en dempen van de watergangen
- Verhoogde aanwezigheid van menselijke activiteiten in het gebied

Permanente effecten door:

- Verlies van leefgebied door sloop bebouwing
- Verlies van leefgebied door het kappen van bomen / verwijderen van struweel
- Verlies van leefgebied door het dempen / vergraven van watergangen

1.4.1 Uitgangspunten

Voor de toetsing in deze rapportage zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Boerderij RoodNoot en de woning aan de Oude Vleutenseweg 2 blijven behouden en worden ingepast in het ontwerp. De overige bebouwing wordt wel gesloopt

- Alle bomen en overige begroeiing worden verwijderd
- Alle watergangen worden gedempt / vergraven
- In deze rapportage is gebruik gemaakt van de gegevens uit rapport R001-1219511KES-kmi-V01-NL (Tauw, 2013). Dit betreft de ecologische toetsing van een deel van het plangebied, te weten de locatie van de Cinemec bioscoop (ter hoogte van het ketenpark en opslagterrein (zie figuur 1.1))

2 Toetsing Flora- en faunawet

In dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op de vraag of, en zo ja in welke mate, plant- en diersoorten, beschermd door de Flora- en faunawet, door de beoogde activiteiten kunnen worden geschaad. Indien er schade op kan treden, dan wordt aangegeven of hiervoor aanvullende maatregelen en/of een ontheffing noodzakelijk is/zijn.

2.1 Hoe beschermt de Flora- en faunawet soorten?

De bescherming van inheemse dier- en plantensoorten is vastgelegd in de Flora- en faunawet (hierna Ffw). De wet maakt onderscheid in vier categorieën beschermde soorten namelijk:

- Tabel 1-soorten: De meest algemene, niet bedreigde soorten. Voor deze soorten geldt een vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen, bestendig gebruik of bestendig beheer en onderhoud. Deze soorten worden in dit rapport niet specifiek benoemd. Rode Lijstsoorten zonder beschermde status zijn evenmin opgenomen, omdat deze soorten niet allemaal bij wet beschermd zijn
- Tabel 2-soorten: Beschermde soorten. Hiervoor geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen, bestendig gebruik of bestendig beheer en onderhoud mits wordt gehandeld volgens een geaccordeerde en door de initiatiefnemer onderschreven gedragscode
- Tabel 3-soorten: Strikt beschermde soorten waaronder de Habitatrichtlijnsoorten en een selectie van bedreigde soorten. Eventuele effecten moeten voorkomen worden of er moet een ontheffing worden aangevraagd op grond van een wettelijk belang
- De vierde categorie betreft de soortgroep vogels. Via de Ffw zijn alle broedende vogels en hun broedplaatsen, en de functionele omgeving van de broedplaatsen, beschermd. Van een beperkt aantal vogelsoorten zijn rust- en verblijfplaatsen en de functionele omgeving zelfs jaarrond beschermd. Bij de jaarrond beschermde vogelsoorten wordt onderscheid gemaakt in vijf categorieën: de nesten van categorie 1 tot en met 4 zijn in alle gevallen jaarrond beschermd, terwijl de nesten van categorie 5-soorten dat in principe alleen tijdens de broedperiode zijn. Hierbij geldt echter dat wanneer 'zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden' dat rechtvaardigen, ook de nesten van categorie 5 soorten jaarrond beschermd kunnen zijn

In de Ffw is tevens een zorgplicht opgenomen die inhoudt dat handelingen, die nadelige gevolgen kunnen hebben voor planten en dieren, zoveel als mogelijk achterwege dienen te worden gelaten. Eventueel dienen ook maatregelen te worden genomen om dergelijke gevolgen te beperken. Deze zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend. Zie hiervoor ook: www.tauw.nl/natuurwetgeving/flora-en-faunawetgeving/zorgplicht.

2.2 Effecten op aanwezige soorten

Flora

Op basis van verspreidingsgegevens komen de brede orchis, gele helmbloem, grote keverorchis, hondskruid, klein glaskruid, maretak, moeraswespenorchis, rietorchis, steenbreekvaren, stijf hardgras, tongvaren, veenmosorchis, vleeskleurige orchis, waterdrieblad, wilde gagel, zomerklokje en zwartsteel (allen tabel 2) voor in de omgeving van het plangebied. Bij het oriënterende veldbezoek (op 24 februari 2014) is een indruk verkregen van de aanwezige standplaatsen en is gekeken naar de aanwezige soorten (vaat)planten. Het plangebied is door het intensieve gebruik als opslagplaats, festivalterrein, wegen en parkeerplaatsen weinig geschikt voor beschermde flora. Oude gebouwen en/of muren zijn in het plangebied aanwezig bij de Oude Vleutenseweg 2 en Boerderij RoodNoot. Deze worden echter niet aangetast door de voorgenomen werkzaamheden. De watergangen in het plangebied, de grasvelden, bermen en overige delen van het terrein zijn intensief onderhouden in bieden hierdoor geen geschikt habitat voor beschermde flora.

Door de voorgenomen ontwikkeling worden geen beschermde flora aangetast. Effecten zijn uitgesloten.

Grondgebonden zoogdieren

Op basis van verspreidingsgegevens komen boomarter (tabel 3), eekhoorn (tabel 2) en waterspitsmuis (tabel 3) voor in de regio van het plangebied. Bij het oriënterende veldbezoek is gekeken naar de geschiktheid van het plangebied voor (strikt) beschermde grondgebonden zoogdieren en de mogelijke aanwezigheid van verblijfplaatsen. Het plangebied biedt voor de boomarter en waterspitsmuis geen geschikt habitat. Het voorkomen van beide soorten kan worden uitgesloten door de afwezigheid van essentiële elementen voor deze soorten. Tijdens het veldbezoek zijn geen nesten en/of holtes gevonden die gebruikt zouden kunnen worden door boomarter of eekhoorn. Ook is vastgesteld dat de watergangen en oevers onvoldoende dekking, verblijf- en jachtmogelijkheden bevatten voor de waterspitsmuis. De eekhoorn komt voor in bosrijke omgeving met voornamelijk naaldbomen. De aanwezigheid van deze soort in het plangebied kan niet worden uitgesloten, echter indien de soort voorkomt zal dit incidenteel zijn door een zwervend exemplaar.

ConceptKenmerk R001-1221572XDD-kmi-V01

Vaste verblijfplaatsen of belangrijk foerageergebied voor de eekhoorn worden in het plangebied niet verwacht. De structurele aanwezigheid van (strikt) beschermde grondgebonden zoogdieren is daarom uitgesloten.

Door de voorgenomen ontwikkeling worden geen beschermde grondgebonden zoogdieren aangetast. Effecten zijn uitgesloten.

Vleermuizen

Hoewel vleermuizen zoogdieren zijn, worden deze vanwege hun afwijkende eigenschappen als afzonderlijke groep behandeld. Op basis van verspreidingsgegevens komen baardvleermuis, franjestaart, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, kleine dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, ruige dwergvleermuis, tweekleurige vleermuis, watervleermuis, rosse vleermuis voor in de regio van het plangebied. Bij het oriënterende veldbezoek is gekeken naar de geschiktheid van het plangebied voor vleermuizen. Verblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten als gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, kleine dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, ruige dwergvleermuis en tweekleurige vleermuis zijn enkel te verwachten in het gebouw aan de Oude Vleutenseweg 2 en de boerderij RoodNoot. Deze twee gebouwen worden niet aangetast door de voorgenomen activiteiten en een effect op verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen is daarom uitgesloten. Daarbij moet wel worden gezorgd voor dezelfde omstandigheden (o.a. op het gebied van groen, water en licht) in de directe omgeving van deze potentiële verblijfplaatsen. Bij het verdwijnen van bijvoorbeeld al het groen of water kan de functionaliteit van een verblijfplaats namelijk sterk afnemen.

Het is niet uit te sluiten dat in het plangebied bomen staan met geschikte holtes voor vleermuizen, dit is niet in het oriënterende veldbezoek onderzocht. De aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen is daarom ook niet uitgesloten. Door de aanwezigheid van bosschages en bomenrijen zijn ook vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen niet uit te sluiten (zie figuur 2.1).

Concept

Kenmerk R001-1221572XDD-kmi-V01

Figuur 2.1 Mogelijke vliegroutes en foerageergebieden (oranje) voor vleermuizen.

Gezien het bovenstaande zijn effecten op de boombewonende vleermuizen ruige dwergvleermuis, watervleermuis, rosse vleermuis niet uit te sluiten. Tevens is de aanwezigheid van vliegroutes en foerageergebied van verscheidene overige vleermuissoorten (zoals gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger) niet uit te sluiten. Voor de overige vleermuissoorten baardvleermuis, franjestaart, gewone grootoorvleermuis, kleine dwergvleermuis, meervleermuis, tweekleurige vleermuis voorziet het plangebied niet in geschikte elementen.

Door de voorgenomen werkzaamheden kunnen verblijfplaatsen van rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis worden aangetast. Mogelijk aanwezige vliegroutes en foerageergebieden van deze soorten (inclusief gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger) kunnen eveneens worden aangetast door deze werkzaamheden. Om inzicht te krijgen in de daadwerkelijke effecten is nader onderzoek naar vleermuizen noodzakelijk.

Vogels

Op basis van verspreidingsgegevens komen jaarrond beschermde broedvogels boomvalk, buizerd, gierwaluw, havik, huismus, kerkuil, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil en wespandief voor in de regio van het plangebied.

ConceptKenmerk R001-1221572XDD-kmi-V01

Bij het oriënterende veldbezoek is gekeken naar de geschiktheid van het plangebied voor deze jaarrond beschermde vogelsoorten. Gezien het karakter van het plangebied met hoge, relatief oude en grote bomen is de aanwezigheid van boombewoners buizerd, ransuil en sperwer niet uit te sluiten (overige boombewoners worden niet verwacht). Daarnaast worden door de werkzaamheden geen gebouwen gesloopt die voor gebouwbewonende vogels als gierzwaluw, huismus, kerkuil en steenuil geschikt zijn. Effecten op deze soorten worden dan ook met zekerheid uitgesloten. Op basis van bovenstaande is de aanwezigheid van en effecten op de buizerd, ransuil en sperwer in het plangebied niet uit te sluiten.

Tevens kunnen in de bomen en overige groenstructuren, sloten en grasvelden binnen het plangebied algemene broedvogels tot broeden komen. Zoals beschreven in paragraaf 2.1 zijn deze, wanneer broedend, altijd beschermd. Deze soorten broeden over het algemeen globaal van 15 maart t/m 15 juli.

Vrijwel over het gehele plangebied (uitgezonderd de infrastructuur) kunnen algemene broedvogels tot broeden komen. Ook vogels met een jaarrond beschermd nest kunnen in de bomen broeden. Buizerd, ransuil en sperwer zijn soorten die in het plangebied worden verwacht als broedvogel. Om inzicht te krijgen in de daadwerkelijke effecten is nader onderzoek naar vogels met jaarrond beschermde nestlocatie noodzakelijk.

Amfibieën en reptielen

Op basis van verspreidingsgegevens komen heikikker (tabel 3), rugstreeppad (tabel 3), alpenwatersalamander (tabel 2) en vroedmeesterpad (tabel 3) voor in de regio. Beschermde reptielen zijn niet in de directe omgeving aanwezig. Tijdens het veldbezoek zijn geen geschikte onderdelen van het leefgebied van bovengenoemde amfibiesoorten aangetroffen tussen / in het stedelijke karakter van het plangebied. De watergangen zijn ongeschikt voor de genoemde soorten. Negatieve effecten op amfibieën en reptielen worden met zekerheid uitgesloten.

Door de voorgenomen ontwikkeling worden geen beschermde amfibieën en reptielen aangetast.

Vissen

Op basis van verspreidingsgegevens komen de kleine modderkruiper (tabel 2) en bittervoorn (tabel 3) voor in de omgeving van het plangebied. De sloten en de Vleutense wetering bieden geschikt habitat voor deze twee soorten. Werkzaamheden aan de watergangen zoals het verleggen van de Vleutense Wetering of het dempen van sloten worden gezien als verstorend effect op de kleine modderkruiper en bittervoorn. Overige beschermde vissen worden niet verwacht in het plangebied.

In alle watergangen van het plangebied kunnen beschermde vissen voor komen. Indien watergangen worden vergraven of gedempt is, voorafgaand hieraan, nader vissonderzoek noodzakelijk.

Ongewervelden

Als ongewervelden zijn in de Ffw naast dagvlinders en libellen ook enkele kevers (vliegend hert, brede geelrandwaterroofkever, gestreepte waterroofkever, juchtleerkever, vermiljoenkever en heldenbok), weekdieren (platte schijfhoren en bataafse stroommossel) en een kreeftachtige (de inheemse rivierkreeft) beschermd. Het plangebied en directe omgeving voorzien voor geen van deze soorten in een geschikt habitat en/of bevat geen geschikte (landschaps)elementen. De aanwezigheid van en effecten op deze soorten worden dan ook uitgesloten.

Door de voorgenomen ontwikkeling worden geen beschermde ongewervelden aangetast.

3 Conclusies en vervolgonderzoek

In opdracht van de gemeente Utrecht heeft Tauw onderzoek gedaan naar de consequenties van natuurwetgeving voor het omvormen van een plangebied tot Leidsche Rijn Centrum Oost. Dit onderzoek beschrijft welke vervolgstappen noodzakelijk zijn en of de realisatie van het voornemen (mogelijk) ontheffingsplichtig is in het kader van de Flora- en faunawet.

Geconcludeerd wordt dat er sprake is van enkele mogelijke negatieve effecten in het kader van de Flora- en faunawet. Enkele nadere onderzoeken worden voorgesteld. In tabel 3.1 zijn de conclusies samengevat.

Vleermuizen

Door de voorgenomen kapwerkzaamheden kunnen verblijfplaatsen van rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis worden aangetast. Daarnaast worden mogelijk aanwezige vliegrouetes en foerageergebieden voor verscheidene vleermuizen aangetast door de beoogde werkzaamheden. Het gebruik van het plangebied door vleermuizen (verblijfplaatsen in bomen, vliegrouetes en foerageergebieden) dient nader onderzocht te worden.

Vogels

Vrijwel over het gehele plangebied (uitgezonderd de infrastructuur) kunnen algemene broedvogels tot broeden komen. Ook vogels met een jaarrond beschermde nestlocatie kunnen in de bomen broeden. Buizerd, ransuil en sperwer zijn categorie 1-4 vogelsoorten die in het plangebied worden verwacht als broedvogel. Voorafgaand aan het kappen van bomen, dient onderzocht te worden of en in welke mate deze drie soorten van het plangebied gebruik maken.

Concept

 Kenmerk R001-1221572XDD-kmi-V01

Vissen

In alle watergangen van het plangebied kunnen de kleine modderkruiper en bittervoorn voor komen. Nader vissenonderzoek is, bij demping en vergraven van watergangen, noodzakelijk.

Tabel 3-1 samenvatting van de conclusies van dit onderzoek naar effecten op Ffw soorten

Soortgroep	Effecten	Vervolgstep
Flora	<i>Geen effecten</i>	-
Grondgebonden zoogdieren	<i>Geen effecten</i>	-
Algemene broedvogels	Alleen effecten tijdens broedseizoenen	Uitvoering (kap)werkzaamheden buiten broedseizoenen
Vogels met jaarrond beschermde nestlocatie	Effecten op buizerd, ransuil en sperwer mogelijk	Nader onderzoek naar aan- of afwezigheid van en gebruik door deze soorten
Vleermuizen	Mogelijke effecten op vliegroutes, foerageergebieden en verblijfplaatsen van meerdere soorten	Nader onderzoek naar aan- of afwezigheid van en gebruik door vleermuizen
Reptielen	<i>Geen effecten</i>	
Amfibieën	<i>Geen effecten</i>	
Vissen	Mogelijke effecten bij dempen en vergraven van watergangen	Nader onderzoek naar aan- of afwezigheid van bittervoorn, kleine modderkruiper in watergangen
Dagvlinders	<i>Geen effecten</i>	
Libellen	<i>Geen effecten</i>	
Overige ongewervelden	<i>Geen effecten</i>	

3.1 Vervolg en planning

Nader onderzoek

Het uitgangspunt van de Flora- en faunawet is 'Nee, tenzij'. Dit betekent dat alles wat schadelijk is voor bedreigde soorten verboden is (www.overheid.nl). Het uitsluiten van effecten is alleen mogelijk op basis van voldoende en actuele gegevens. In dit geval zijn negatieve effecten op meerdere soorten mogelijk zodat nader onderzoek (in de vorm van een vleermuis-, vogel- en vissenonderzoek) noodzakelijk is voor uitvoering van het plan. Ook bij het aanvragen van een eventuele ontheffing of indienen van een mitigatieplan dient de aanwezigheid van de betreffende soort aangetoond te worden. Hierbij geldt een omgekeerde bewijslast waarbij de initiatiefnemer verantwoordelijkheid draagt.

Een ontheffingsaanvraag is niet nodig indien effecten op de functies uit te sluiten zijn. Indien functies van het plangebied voor één of meerdere soorten vastgesteld worden, dient het effect op deze functies te worden gemitigeerd/gecompenseerd.

Mitigatie/Compensatie en/of ontheffing

De jurisprudentie ten aanzien van te treffen maatregelen in het kader van de Flora- en faunawet is voortdurend aan veranderingen onderhevig. Zo kunnen inmiddels alleen maatregelen die gericht zijn op het *geheel en vooraf voorkomen* van effecten (en overtreding verbodsbepalingen) 'mitigatie' genoemd worden. Wanneer maatregelen gericht zijn op het *wegnemen* van aanvankelijk optredende effecten, dienen deze als 'compensatie' aangemerkt te worden. In dat geval is dus ook sprake van een overtreding van verbodsbepalingen (er is immers een al dan niet tijdelijk effect). Omdat bij compensatie een overtreding wordt gedaan is een ontheffingsaanvraag noodzakelijk. Het aanvragen van een ontheffing of het laten goedkeuren van het mitigatieplan én het uitvoeren van de maatregelen van de ontheffing of het mitigatieplan dienen vóór aanvang van de werkzaamheden afgerond te zijn. Bij formele ontheffingsaanvragen dient rekening gehouden te worden met een proceduretijd die kan oplopen tot meerdere maanden. In de uitvoeringsfase moet een goedgekeurd mitigatieplan of een ontheffing daadwerkelijk in bezit zijn. Wel kunnen, los daarvan, de overige ruimtelijke vergunning- en planprocedures doorgang vinden.

Ook bij mitigatieplannen verdient het de aanbeveling het mitigatieplan vooraf te laten goedkeuren door het Ministerie van EZ. Ook dit dient te gebeuren door het indienen van een ontheffingsaanvraag, waarbij de goedkeuring van de mitigerende maatregelen gegeven wordt in de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag.

Afhankelijk van de tijd tussen onderliggend onderzoek en de sloop van gebouwen en het verwijderen van bomen en struiken, kan een actualiserend of aanvullend onderzoek noodzakelijk zijn naar de aanwezigheid van beschermde planten- en diersoorten. Met name bij het in onbruik raken van grond en/of bebouwing is de kans op (nieuw)vestiging van beschermde soorten aanwezig. De conclusies van dit onderzoek zijn daarom hooguit enkele jaren geldig.

Planning en ruimte voor pionierssoorten

Door het tijdig uitvoeren van sloop van gebouwen en verwijderen van bomen en struiken kan het plangebied onaantrekkelijk gemaakt/gehouden worden om eventuele (nieuw)vestiging van beschermde soorten te voorkomen. Dit kan echter pas nadat zeker gesteld is dat er geen beschermde soorten aanwezig zijn. Wanneer de sloop van gebouwen en het verwijderen van bomen en struiken planttechnisch nog niet nodig is, zou echter ook in overleg getreden kunnen worden met het Ministerie van EZ over het *vooraf* toestaan van de uiteindelijke verwijdering van eventueel *naderhand* vestigende beschermde dier- of plantensoorten. Op deze manier kan het in onbruik zijnde plangebied tijdelijk ruimte bieden aan pionierssoorten.

4 Literatuur

Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff & de Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland. Verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Broekhuizen S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft, 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Dijkstra, K.D. B., V.J. Kalkman, R. Ketelaar & M.J.T. van der Weide, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

EIS-Nederland, de Vlinderstichting & de Nederlandse vereniging voor Libellenstudie, 2007. Waarnemingsverslag 2007. Dagvlinders, libellen en sprinkhanen. European Invertebrate Survey - Nederland, de Vlinderstichting & de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie.

Herder J.E., A. van Diepenbeek & R.C.M. Creemers, 2009. Verspreidingsonderzoek reptielen en amfibieën 2008. Rapport 2009-03. Stichting RAVON, Nijmegen.

Hustings F., C. Borggreve, C. van Turnhout & J. Thissen, 2004. Basisrapport voor de Rode Lijst Vogels volgens Nederlandse en IUCN-criteria. SOVON-onderzoeksrapport 2004/13. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.

Limpens H., K. Mostert & W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Ministeries van LNV en VROM & de provincies, 2007. Spelregels EHS. Spelregels voor ruimtelijke ontwikkelingen in de EHS. Een gezamenlijke uitwerking van rijk en provincies.

Straates, K., 2013. Natuurtoets Cuinemec A2 tunnel. In opdracht van Gemeente Utrecht Projectbureau Leidsche Rijn. Tauw rapport 1219511, 2013